

SVOBODNA SLOVENIJA

ANNO (LETO) XXVI. (20)

No. (števil.) 2

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

12. januarja 1967

Papež in nasilje

V roke mi je prišel pred kratkim iskani članek prof. Janžekoviča z ljubljanskega bogoslovja „Naš dialog s sodobnim svetom“ v reviji cirilmetodskih duhovnikov Naša pot. V njem piše ta naslednik prof. Aleša Ušeničnika, da je dialog s komunisti „potrpečen in naraven“, ker „se komunist in kristjan z ozirom na etiko nahajata v isti skupini“, namreč v skupini, ki misli, da „smo vsi ljudje bratje in imamo enake pravice do življenja, do svobode, do razvijanja svoje osebnosti. Človek ne sme izrabljati sočloveka. Dejavnost, vseobsegajoča medsebojna ljubezen je osnovna pravna dolžnost.“

Naključje je hotelo, da sem prav včeraj znova prebral Buharinov „katekizem“ komunizma in v njem bral vse drugačne stvari z ozirom na „to medsebojno ljubezen“ in „te enake pravice“. Medsebojna ljubezen pri komunizmu? Takole sem bral: „Cilj delavskega razreda je do konca uničiti buržuazijo... in ravno v tem obstaja smisel diktature proletariata, da brez najmanjšega usmiljenja zatre vsak pokus njene vrnitve na oblast.“ Osnovna misel komunizma je torej: sovražstvo, in sicer smrtno sovražstvo do nasprotnega razreda. Svoboda za vse: V ABC komunizma berem: „Jasno je, da ne zahtevamo nobene svobode — ne tiska, ne besede, ne shajanja, ne združevanja za — buržuazijo, za sovražniške ljudstva, ampak nasprotno: ... popolna svoboda besede, tiska, združevanja, shajanja itd. je garantirana samo za proletariata, in to ne samo v besedah, ampak tudi v dejanjih.“ Res, da komunizem postavlja lep cilj: „osvoboditi vse človeštvo barbarstva in terorja kapitalizma“, toda — ali niso tudi kapitalisti — del človeštva? Toda do tega so človeka komunizem ne čuti, „vseobsegajoče medsebojne ljubezni“, ampak pravi ta katekizem: „nobene pravice popuščanja pred buržuazijo... dokončno jo razkosati in nič... toda popolno svobodo, izvršiti to svobodo, pa za delavski razred.“ In na vprašanje, kako doseči to „osvoboditev“ človeštva in ustvariti komunistično družbo? odgovarja Buharin: „Po proletarski diktaturi! Da, diktaturi! Ta beseda pomeni: železna oblast, oblast, ki ne oprošča svojim sovražnikom! Diktatura delavskega razreda! To pa pomeni: tako oblast v državi, ki bo utopila meščanstvo in lastnike zemlje. Ta oblast pa ne more priti drugače, kakor po revoluciji...“ in na vprašanje: „Torej ste vi komunisti pristaši nasilja?“ odgovarja samozavestno: „Da, smo pristaši revolucionarnega nasilja. Verujemo, da delavski razred ne bo ničesar dosegel, če bo skušal o čem preprečevati kapitaliste. Delavski razred ne more drugače osvoboditi, kakor z revolucijo, ki zlomi in uniči meščansko državo. Vsaka revolucija pomeni nasilje proti nekdanjim gospodarjem... in to nasilje ni slabo, ampak za nas — sveta stvar!“

To je Buharin pisal l. 1919 za časa Lenina — ne Stalina! — in spada torej v okvir leninizma-marksizma, tiste sistema, na katerem temelji zavestno tudi jugoslovanski komunizem. Komunizem vsake barve ve, da nima smisla preprečevati, kljub temu pa pristopa k dialogu kot k zadnjemu sredstvu, ki mu še ostane — „ostane nam zdaj samo še eno upanje: dialog“, je pisal znani prevzgjatelj slovenskih duhovnikov v zaporu; toda še tedaj z namenom, da ne bo preprečeval, ampak v njem razvijal svojo propagando. To pa toliko časa, dokler se bo čutil — slabega, ko bo spet prišel do sape, bo dialog rešil na svoj način — s „sveto“ nasilnostjo.

Se Kocbek je v zadnji številki Deljanja pred vojno podčrtaval, da ne more s komunisti, ker se loči od njih v pojmovanju — morale, torej etičnih načel.

To je teorija, pa praksa tudi: dvajset tisoč pobitih domobrancev je pri Slovencih za večno postavljen zgled komunističnega reševanja spora — v miru in pred neoboroženim nasprotnikom! Smo v tej etiki na isti gladini s komunizmom?

Ne govorimo o razvoju komunizma, o katerem vemo, da spreminja le taktiko in metode, osnove pa ne! In Buharin je postavljala osnovo.

PRED DRŽAVLJANSKO VOJNO V KOMUNISTIČNI KITAJSKI

(Svetovna javnost z vedno večjo pozornostjo spremlja razvoj dogodkov v komunistični Kitajski. V državi s 700 milijoni ljudi se boj za oblast med komunističnimi funkcionarji vedno bolj zaostrojuje in ni izključeno, da bo državo pogoltna v krvavo državljansko vojno. Borba je med tako imenovano rdečo stražo, ki jo vodi minister za narodno obrambo Lin Piao, zaupna osebnost Mao Ce Tunga in verjetno njegov naslednik v vodstvu komunistične stranke, če bo seveda Mao Ce Tung lahko prispravil vse svoje nasprotnike, ki jih je vedno več, in med visokimi funkcionarji stranke in častniki v vojski.)

Po poročilih japonskih virov, ki imajo največ informacij iz komunistične Kitajske, je v kitajski komunistični stranki večina vplivnih komunističnih funkcionarjev proti Mao Ce Tungu in njegovi „trdi politiki“. Komunistični diktator ima zaslonbo samo še v množicah. Pa tudi tam je že začel njegov ugled padati. Vojska je deljena in je zato minister za narodno obrambo Lin Piao še ni upal poslati na ulice za zadrževanje izgrediv, ki so se začeli pojavljati v več mestih. Bo pa moralo priti do odločitve kmalu, kajti sovražnost dveh taborov, ki si stojita nasproti v komunistični Kitajski, postaja tako velika, da ga bo težko pomiriti samo z razgovori. Vsi znaki tako kažejo.

Trume rdečih straž so prejšnji teden znova dirjale po celi Kitajski. V Pekingju so z lepaki in na javnih zborovanjih obtoževali podsefa komunistične propagande Čou Yanga, da je pripravljala zaroto proti Mao Ce Tungu po vzoru neuspele revolucije na Madžarskem. Objavili so, da so ga zaprli. Sam Mao Ce Tung je napadal predsednika kitajske države Liu Šao Čija. Očitno mu je sabotazo. On da je bil tudi tisti, ki je že leta 1958 rovaril proti njemu in ga odstavil s predsedstva države ter mu dodelil samo častno mesto glavnega tajnika komunistične stranke. Prav tako mu je očital, da je vedno delal

proti stranki. V Pekingu so se pojavili tudi letaki proti predsedniku vlade Čou En Laju, ki pa so jih še ponoči odstranili. Prav tako so bili tudi letaki proti Mao Ce Tungu, v katerih so ga njegovi nasprotniki napadali kot nevarnega fanatika.

Med rdečimi stražarji in njihovimi nasprotniki delavci je prišlo zlasti do hudih bojov v Nankingu. Poročila iz Japonske vedo povedati, da je v bojih bilo ubitih 54 ljudi, nad 900 pa ranjenih. Obe strani sta divjali po mestu in mučili svoje politične nasprotnike. Nekatera poročila pravijo, da imajo Maojevi nasprotniki mesto Nanking trdo v rokah. Veliki poulični boji med nasprotniki Maojeve politike in njegovo oboroženo rdečo stražo je prišlo tudi v Kantonu, v Šanghaju je pa delavstvo, ki je proti Mao, povzročilo več sabotaž.

Položaj v državi je zelo napet. Tako se glase poročila diplomatskih predstavnikov iz Pekinga. Vzdušje je tako, da vsak trenutek lahko pride do eksplozije. Tega se zaveda zlasti Moskva in zadnje čase posveča večjo pozornost razvoju dogodkov na Kitajskem kot pa v Vietnamu. Dobro ve, da Mao Ce Tung v sedanjem položaju, kakršen je na Kitajskem, lahko napravi korake z dalekosežnimi posledicami. Pri tem ne izključujejo možnosti oboroženih spopadov na kitajsko-sovjetski meji. V tem pogledu so v Moskvi dali vedeti, da bodo z vsemi silami branili sovjetske posesti in je to predsednik sovjetske vlade Aleksij Kosigin v Vladivostoku prav odločno povedal.

Pripravo velikih odločitev v Pekingu da slutiti tudi nenaden poziv vseh diplomatskih predstavnikov komunistične Kitajske v svet v Peking.

Splošna sodbena napoved razmer v komunistični Kitajski je, da je sedanja kriza, ki jo doživlja komunistični režim v tej državi, največja, kar jih je bilo v zadnjih 17 letih, odkar ima komunizem pod sabo Kitajsko s 700 milijoni ljudi.

Pavel VI. o poslanstvu Cerkev med narodi, o miru in o družinah

Papež Pavel VI. je prejšnji teden trikrat govoril. Na praznik Sv. Treh kraljev Kitajcem, naslednjega dne članom diplomatskega zbora pri Vatikanu in v nedeljo o družini.

Govor papeža Kitajcem na praznik Sv. Treh kraljev sta mu narekovali dve pomembni obletnici: 40-letnica posvetitve prvih šestih kitajskih škofov in 20-letnica ustanovitve kitajskega narodnega episkopata. Kot nadaljnji razlog za ta govor svetovni listi navajajo tudi skorajšnji obisk predsednika Sovjetske zveze Nikolaja Podgornija pri Pavlu VI. Da ne bi Kitajci bili pod vtisom, da se je papež v sporu med Pekingom in Moskvjo nagnil na sovjetsko stran, je s svojim govorom poudarjal naklonjenost katoliške Cerkve do kitajskega celinskega naroda.

V govoru je izražal željo po obnovitvi zveze med katoliško Cerkvijo in celinskim kitajskim ljudstvom, katere kat. Cerkev ni prekinila protovoljno. Prav tako bi papež rad govoril o miru s komerkoli, ki sedaj vlada nad Kitajci.

Ne bi pisal tega uvodnika, ko bi danes 8. 1. ne bral govora papeža Pavla VI., ki ga je govoril za novo leto diplomatskemu zboru in kjer je poudaril to misel:

„Tudi Cerkev skuša pomagati človeštvu — ne samo na njegovi poti v nebesa —, ampak tudi v njegovem iskanju dobrobiti, pravičnosti, miru in sreče na zemlji.“ (V teh besedah vidim jasno aluzijo na „isti cilj“ komunizma!) Nato pa dodaja: „Po drugi strani pa Cerkev ne more pritrlditi tistim, ki skušajo doseči te tako plemenite in pravične stvari z nasilno subverzivnostjo zakona in socialnega reda. Revolucionarna akcija spočenja celo verigo krivic in trpljenja, kajti nasilje, ko se enkrat razdivja, je težko kontrolirati ter razbija tako ljudstva kakor socialno strukturo.“

Jasno je, da je papež Pavel VI. mislil s tem na komunizem — tako sistem kot metodo —, ki ga katolištvo ne more opravičiti, ter ga torej — odklanja.

Zatem izraža obžalovanje, da katoliška Cerkev ne more imeti zvez s kitajskim narodom, da se noben kitajski škof ni mogel udeležiti zadnjega vatikanskega koncila, da so sedanje kitajske oblasti izgnale vse katoliške misijonarje ter da katoliško Cerkev preganjajo in jo predstavljajo kot sovražnico kitajskega naroda.

Papež Pavel VI. zatrjuje, da lahko te očitke zavrne s številnimi dokazi, kajti katoliška Cerkev je vedno gledala na Kitajsko z velikimi simpatijami in s spoštovanjem in je vedno pripravljena pomagati kitajskemu narodu v stiskah in težavah.

Naslednjega dne, t. j. 7. januarja so prišli papežu čestitati novo leto diplomatski predstavniki držav, ki imajo diplomatske zveze z Vatikanom. Med njimi sta bila tudi predstavnika dveh komunističnih držav, t. j. predstavnik Titovega komunističnega režima Cvrnje ter zastopnik Kube.

Pred člani diplomatskega zbora je papež govoril o poslanstvu kat. Cerkve.

Ta govor pušča vtis, da tudi današnja Cerkev ni „odjenjala“ v razmerju do komunizma, kljub temu, da je papež Janez XXIII. sprejemal Hruščovega zeta in sedanji papež sovjetskega zunanjega ministra Gromika in bo še ta mesec sprejel — kot je napovedano z vatikanske in sovjetske strani — samega predsednika Sovjetskih republik Podgornija.

Morda pa je papež za letošnje novo leto diplomatskemu zboru hotel poudariti prav to — črto ločnico z ozirom na dve medsebojni različni etiki.

Slovenska cirilmetodjska revija ne vidi tega razločka, čeprav je nekdo iz njihovih vrst napisal pred kratkim resnico o „svobodnem razvoju osebnosti“, v tem primeru duhovnikov, tole: „Smo, kot da nas ni, in zato smo; če bi pa bili, kot da smo, bi nas ne bilo.“ Priča tudi to o „isti ravni“ s komunisti na gladini „vseobsegajoče ljubezni in svobode“, ali o nasilju in strahu pred njim?

To ni niti brezbržnost za konkretno življenje sodobnega človeka, pa tudi ne izbira poti za revolucionarno dejavnost. Pavel VI. pravi, da si stojita nasproti dve stališči: Eno zagovarjajo tisti, ki pravijo, da mora Cerkev ostati strogo na svojem duhovnem področju in se ne sme vmešavati v svetne zadeve. Drugi pa od nje zahtevajo, da se mora še bolj spustiti v časovno področje ter da bi morali katoličani nastopati kot „revolucionarji za koristi ljudi“.

Pavel VI. poudarja, da Cerkev ne more sprejeti za svoje nobene od navedenih skrajnih dejavnosti. Ne more opustiti skrbi za časovnost, kajti dejavnost ljudi je časovno odmerjena in vse to, kar zadeva človeka, zadeva tudi kat. Cerkev. Cerkev, ločena od sveta, potisnjena v samoto, ne bi bila Cerkev Jezusa Kristusa. Zato se Cerkev briga za vse plemenite napore, ki imajo namen pomagati človeštvu k napredku in to ne samo na poti v nebesa, ampak tudi v iskanju blaginje, pravičnosti, miru in sreče na zemlji.

Na drugi strani pa po besedah Pavla VI. Cerkev ne more odobravati de-

javnosti tistih, ki skušajo doseči tako plemeniti in vzvišeni cilj z nasilnim prevratom, z zrušenjem pravice in socialnega reda. Revolucionarne nastope spremlja obilje krivic in trpljenja, kajti, kadar se nasilje sprosti, ga je težko kontrolirati ter napada istočasno z ustanovami tudi ljudi. Ta pot gotovo ni primerna za Cerkev za odstranitev zla od sedanje človeške družbe.

Zato papež poudarja, da po odklonitvi obeh ekstremov, dejavnost Cerkve ne more biti drugačna, kakor tista, ki jo je zajel vatikanski koncil v dve besedi: ljubezen in služba.

Na praznik Svete družine dne 8. januarja je Pavel VI. ob podelitvi blagoslova na Trgu sv. Petra zbrani množici govoril o pomenu družine. Naglašal je, da nedotakljivost, t. j. nerazdružnost družine predstavlja najvišjo moralno dolžnost kristjanov in nekristjanov. Vernike je prosil, naj molijo, da ljudje nedotakljivosti družin ne bi kršili ter da bi družine povsod uživale vse spoštovanje ter da bi jim bila zagotovljena vsa sredstva za napredek in življenje v miru.

I Z T E D N A V T E D E N

V mestu Santos, glavnem pristanišču Brazila za izvoz kave, je 9. januarja v zgodnjih jutranjih urah eksplodiral sredi mesta velik tank napolnjen s plinom. Eksplozija je bila tako močna, da so bila od njenega pritiska vsa okoliška poslopja porušena ali pa vsaj močno poškodovana, na področju 4 km² pa ni ostala nobena šipa cela. Pri eksploziji je bilo ranjenih 400 oseb, nastala je pa vsled sabotaže.

Jack Ruby je bil zadnji človek, ki bi bil še lahko pojasnil skrivnost zločina v Dallasu: ali je bil umor predsednika Kennedyja delo zločinca posameznika, ali je pa bil njegov morilec samo orodje dobro organizirane zarote, ki se je hotela znebiti mladega in odločnega ameriškega predsednika, katerega napovedane socialne reforme niso bile všeč kapitalističnim močnim. Z Rubyjevo smrtjo je ta skrivnost odšla prejšnji teden z njim v grob. Za vzrok njegove smrti so objavili rakasto obolenje. Rubyjevi sorodniki so javno obtožili oblast, da je z Jackom slabo postopala in ni zadosti poskrbela za njegovo zdravljenje. Vsekakor Rubyjeva smrt, kakor smrt vseh dosedanjih, ki so bili v kakršnikoli zvezi z umorom predsednika Kennedyja, ni ljudi prepričala v ugotovitve Warrenove preiskovalne komisije, tako v ZDA, še manj pa v svetu.

Bivši nemški kancler dr. Konrad Adenauer je 5. januarja slavil 91-letnico rojstva. „Stari“ je še vedno zdrav ter tudi duševno čil in svež. Ob njegovi 91-letnici v Bonnu ni bilo posebnih slavnosti, razen skupnega kosila, na katerem je staremu krščanskodemokratu

kratskemu državniku čestital sedanji nemški kancler dr. Kiesinger.

V Rimu je bil kongres socialistične internacionale. Udeležile so se ga ugledne socialistične osebnosti iz evropskih držav. Na kongresu so obravnavali sedanje evropske in svetovne politične probleme. Tako gospodarske, kakor politične zlasti pod vidikom, ker, „da prihaja za krščansko demokracijo doba socialističnih režimov“. Po končanem kongresu so nekatere vplivne socialistične osebnosti obiskale tudi papeža. Tako predsednik socialistične internacionale bivši avstrijski podkancler Pittermann, ter predsednik nemške socialdemokratske stranke Willy Brandt, sedanji zahodnonemški zunanji minister.

V Parizu je glavni tajnik francoske komunistične stranke Waldeck Rochet na njenem 18. kongresu ostro napadel zadržanje kitajske komunistične stranke v sedanjem svetovnem dogajanju, povečeval pa sovjetsko politiko.

Sovjetski predsednik Nikolaj Podgorni bo od 24. do 29. januarja na obisku v Italiji. Dne 29. januarja bo sprejel tudi v avdienci pri papežu.

V Organizaciji ameriških držav so v teku zadnje priprave za konferenco zunanjih ministrov teh držav februarja meseca v Buenos Airesu. Bolivijski predsednik general Barrientos zahteva, da mora priti na dnevni red razprav tudi bolivijska zahteva po dohodu Bolivije do morja. Priprave so prav tako za konferenco predsednikov ameriških držav, ki bo aprila meseca. Za to konferenco se potegujejo mesta: Punta del Este v Urugvaju, Viña del Mar v Čilu, Lima v Peruju in San José v republiki Costa Rica.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Sestava nove vlade

Po zadnji preosnovi je sedanja vlada predsednika grala Juana Onganije sestavljena takole:

minister za notranje zadeve: dr. Guillermo Borda; dr. tajnik vlade: dr. Mario Díaz Colodrero; dr. tajnik za kulturo in vzgojo: prof. Carlos María Gelly y Obes; dr. tajnik za pravosodje: dr. Conrado Etchebarne; dr. tajnik za komunikacije: gral. Julio Argentino Teglia.

Min. za zunanje zadeve: Dr. Nicanor Costa Méndez.

Min. za gospodarstvo in delo: dr. Adalberto Krieger Vasena; dr. tajnik za poljedelstvo in živinorejo: dr. Lorenzo Raggio; dr. tajnik za finance: Contador Francisco Aguilar; dr. tajnik za industrijo in trgovino: dr. Angel Alberto Sola; dr. tajnik za energijo in rudarstvo: ing. Luis María Gotelli; dr. tajnik za delo: Rubens San Martín; dr. tajnik za javna dela: ing. Bernardo J. Loitegui in dr. tajnik za promet: ing. Armando Silvio Ressaia.

Minister za narodno obrambo: ing. Antonio Lanusse.

Vrhovni poveljnik vojske armadni gral. Julio R. Alsogaray; poveljnik pomorskih operacij admiral Benigno I. M. Varela; vrhovni poveljnik letalskih sil brigadir gral. Adolfo T. Álvarez.

Min. za socialno blaginjo: Roberto J. Petracca; dr. tajnik za pospeševanje in varstvo skupnosti: dr. Raúl Puigbo; dr. tajnik za socialno varnost: dr. Samuel W. Medrano; dr. tajnik za ljudsko zdravje: dr. Ezequiel Holmberg in dr. tajnik za stanovanja: ing. Ernesto García Olano.

Minister Krieger Vasena o gospodarski in finančni politiki vlade

Novi minister za gospodarstvo in delo dr. Adalberto Krieger Vasena je na tiskovni konferenci objavil smernice finančne politike vlade za ureditev javnega gospodarstva. Najprej je dejal, da ni še mogoče povedati točne višine deficita v drž. proračunu, z gotovostjo pa lahko zatrdi, da je največji pri drž. železnicah. Izjavil je nadalje, da bo od 26. do 30. januarja v Washingtonu na konferenci Zveze za napredek. Povedal je tudi, da se sedanji menjalni sistem ne bo menjal. Trdil se bo, da bo pridobil mednarodni kapital za naložbe v Argentini. Priznal pa je, da bo to težka zadeva. Napovedal je tudi zelo trdo politiko glede plač in cen. Vlada bo vodila politiko stabilnosti denarja. O boju proti inflaciji ne mara govoriti, ker je bilo o tej stvari že dosti povedanega. Vse delo vlade bo usmerjeno v to, da jo zaustavi. Končno je min.

(Nad. na 4. str.)

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Kako gledajo na nas

Na splošno ljudje, ki le malo vedo o nas, nas čutijo oddaljene („Joj, kako daleč ste!“). Očitajo nam, da smo daleč od domače realnosti, da marsičesa ne moremo razumeti in da govorimo in pišemo preveč o preteklosti. Vedo pa vsi, da smo ohranili jezik in veliko ljubezen do vsega našega. Občudujejo požrtvovalno delo in se čudijo številu prirediteljev.

Oni pa, ki vsa leta z zanimanjem in ljubeznijo zasledujejo vsako naše delo in nas čutijo kot živo celico naroda, so naših uspehov na kulturnem področju, zlasti dela med mladino, od srca veseli. A tudi ti obžalujejo, da je iz našega tiska čutili razna osebna nasprotja, ki uničujejo ne samo delo, ampak tudi tisti čisti namen, ki je prav našemu delu dajal poseben čar in posebno silo.

V marsičem imajo prav. Vzrokov za oddaljenost je veliko. Najmočnejši je pomanjkanje živega stika med vodilnimi ljudmi, teh in onih v zamejstvu. Zlastno je, da do danes ni še nihče od naših vodilnih laikov mogel obiskati Evrope in izmenjati z zamejskimi voditelji misli za vzporedno sodelovanje. Taki obiski bi v naše tukajšnje delo prinesli nove življenjske sokove.

Moje mnenje je, da nekoliko krivde made tudi na njih, ki žive na slovenskih tleh in naše skupne probleme od bliže poznajo. Če vidijo na nas negativne in nevarne poteze v vodstvu, naj nam bratsko pomagajo. A prav tega čuta ni veliko. Pomagali bi nam lahko s stalnimi poročili o novih skupnih problemih, o svojem delu — o vsem, kar bi nam dalo čutili, da nas imajo za živo celico slovenskega naroda. Marsikdaj se mi je srce stisnilo v bridkosti, ko sem iz pogovorov začutila že nekako vdanost in brezupnost glede nas, češ, vse to bo le še nekaj časa, potem boste pa utonili v tuji svet. Ko sem pripovedovala o našem šolstvu, o požrtvovalnem delu naših učnih moči, o velikem številu šolskih otrok, o živem življenju v mladinskih organizacijah in še posebno o naših lepih mladih družinah, je nekdo z resničnim veseljem vzkliznil: „To je čudovito! Tako, edino le tako boste še

lahko dolgo vztrajali in ostali Slovenci. Morda še nekaj rodov.“

Nekdo me je vprašal ali je pri nas močna povezava in živo sodelovanje med duhovščino in laiki. Da tega pogrešajo v našem tisku.

To je bilo prav tiste dni, ko so se sestali zamejski duhovniki na letno zborovanje. Veliko zanimanje, rekla bi, celo navdušenje, je med duhovniki na tem sestanku zbudilo predavanje pisatelja Rebule „Kako gleda laik na duhovnika“. Se zdi, da so prav njegove globoko krščanske misli zbudile živo željo za to pomembno povezavo.

Slišala pa sem, da tudi tam manjka primernih duhovnikov za mladino. Posebno je to občutili v Gorici.

Imela sem priliko govoriti s posameznimi visoko izobraženimi Slovenci, ki živijo v različnih državah, a jim je veliko na tem, da vsi gremo po pravilni poti v bodočnost. Prav ginljivo in razveseljivo je to, da vsak iz svojega oddaljenega kraja pove o nas in splošnem slovenskem vprašanju približno isto.

Prof. iz Severne Amerike je mnenja, da nam je za skupno delo neka širina potrebna, škodi nam prevelika ostriž v sodbah. V tisku pogreša toplota in ljubezni do ljudi.

Mlad znanstvenik, družinski oče, poudarja, da smo si preveč oddaljeni. Le povezano delo nas bo rešilo, sicer nam grozi počasno umiranje. Saj bi zadostovalo le nekaj mlajših ljudi, ki so na visoki kulturni stopnji in razgledani, ki bi v vseh naših najvažnejših vprašanjih sodelovali in se po možnosti srečali od časa do časa na študijske pogovore. Ti bi omogočili vzporedno sodelovanje vseh emigracijskih skupin. „Slovensko vprašanje“, trdi, „se bo reševalo v Evropi.“ Močno želi, da bi se začeli polagoma vračati (kdor more) in pa, da bi mladi akademiki dopolnili svoje študije v Evropi in se pozneje tudi tam zaposlili.

V Rimu so mnenja, da preveč pogrevamo stara vprašanja, preveč je v tisku osebnih napetosti. Držati jasnost, a obenem prisluhniti v sedanji čas.

Ljubljanska univerza mora ostati narodna ustanova

Sedanja komunistična oblast v Ljubljani je pripravila zakonski osnutek o novem načinu financiranja prosvetnih zavodov in ustanov. Po tem zakonu naj bi ljubljansko univerzo in njene zavode v bodoče vzdrževala ne republika, ampak izobraževalna skupnost za območje Ljubljane.

Osnutek republiškega zakona o financiranju izobraževanja in vzgoje je odklonilo pet fakultet ljubljanske univerze in sicer fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, fakulteta za elektrotehniko, fakulteta za strojništvo, fakulteta za naravoslovje in tehnologijo ter filozofska fakulteta.

Prve štiri fakultete v svoji spomenici navajajo, da „predlog zakona odklanjajo soglasno z željo vseh fakultet, da bi za njihovo financiranje skrbel republiška izobraževalna skupnost.“ Odločno „poudarjajo, da univerza kot združenje vseh fakultet ne spada pod interesno skupnost občanov nekega regionalnega območja, ampak je stvar slovenskega naroda kot celote in s tem njenega predstavnitva - republiške skupščine.“

Nesmotrnost zak. osnutka potrjuje z navedbo besedila čl. 47, ki pravi, da „temeljna izobraževalna skupnost zagotavlja sredstva za izobraževanje občanov s svojega območja, ki se izobražujejo v izobraževalnih zavodih, vključeni v druge temeljno izobraževalne skupnosti tako, da zanje povrne tem izobraževalnim skupnostim ceno izobraževanja.“

Dekani navedenih štirih fakultet poudarjajo, da bo imelo izvajanje gornjega člena za posledico „povečano administrativno delo, prelivanje sredstev in dodatne stroške, obenem pa bo to vodilo do tendence zapiranja temeljnih izobraževalnih skupnosti v svoje okvire in ustanavljanja visokih šol v vseh temeljnih izobraževalnih skupnostih.“

Filozofska fakulteta pa v svoji spomenici zavrzuje zak. osnutka „vključitvi univerze v eno izmed večjih regionalnih izobraževalnih skupnosti poudarja tudi svoje načelno stališče, v katerem med drugim ugotavlja, da je „bila slovenska univerza od revolucije l. 1848 naprej kot temeljni pogoj dograditve slovenske narodne kulture ena

izmed osrednjih točk slovenskega narodnega političnega programa. Njena ustanovitev l. 1919 je bila ena izmed najpomembnejših pridobitev Slovencev v stari Jugoslaviji in njena izpolniteljeva med osrednjimi zahtevami slovenskega naprednega študentskega gibanja med obema vojnoma.“

Mislimo, da bi se za filozofsko fakulteto spodobilo, da bi bila pri navedbi prizadevanj za spopolnitev ljubljanske univerze med obema svetovnima vojnoma vsaj toliko objektivna, da bi navedla, da so bili glavni nosilci akcije za spopolnitev univerze katoliški študentje, katerim so se pridružili tudi predstavniki „slovenskega naprednega študentskega gibanja“, s čemer fakulteta misli levičarsko usmerjeno dijaštvo, in ne „napredni študentje“. Tudi bi fakulteti ne delala prav nobene sramote omemba dr. Korošca kot slovenskega politika, ki je izvedel ustanovitev univerze in je vse svoje življenje zanj skrbel kot njen najskrbnejši varuh in zaščitnik ter zagovornik spopolnitve.

Filozofska fakulteta dalje v spomenici ugotavlja, da bi se s sprejetjem predloženega zakona v sed. obliki nosilec suverenosti slovenskega naroda, ki bi moral biti dedič naprednih tradicij slovenskega boja za osamosvojitve, odklel ravno eni izmed osrednjih tradicij tega boja: po smislu zakona namreč prehajajo funkcije ustanovitelja edine slovenske univerze od predstavnika slovenskega naroda kot celote na skupine komun, sicer tako glede določanja nalog slovenske univerze kakor glede skrbi zanje.“

V nadaljnjem zavrača predloženi zak. osnutek z razlogi, da v predloženi redakciji v ostrem nasprotju s pojmovanjem slovenske univerze kot enega najvišjih skupnih organizmov vsega slovenskega kulturnega življenja zakon pojma slovenske narodne kulture in njenih potreb sploh ne pozna; noben del sistema našega izobraževanja ni potreben zaradi smotne rasti slovenske narodne kulture, dovolj je, da sloni na „interesu in potrebah delovnih ljudi, delovnih organizacij in njihovih združenj ter občin kot širših družbenih skupnosti proizvajalcev.“ Tako se

„No, in kaj naj naredimo, da se popravimo?“ sem spraševala na pol v šali na pol zares.

Delati moramo z odprtimi očmi in ušesi. Prisluhniti novemu času, ki prinaša nove probleme, le tako bomo obdržali mladino. Pozabimo na stare spore in ne iščimo v njih sami sebe. Naš stik s svetom je zaenkrat le stik in po njem nas sodijo.

Velika večina mojih prijateljev so si težko predstavljali Buenos Aires in Argentino. Vedo, da je argentinsko meso sočno, vedo, da je pampa neizmerna, dolgočasna in nerodovitna, da imamo nestalne vlade itd. — pozitivnega malo ali nič! Ta pogled so si ustvarili na podlagi naših osebnih pisem in našega tiska, ki le malo, ali nič ne pove o kraju, kjer živimo že kmalu dvajset let.

Da nam očitajo pomanjkanje širine, smo nekoliko sami krivi. Živimo v Buenos Airesu, ki je največji kulturni center v Južni Ameriki in eden izmed svetovnih centrov. Iz velikih argentinskih dnevnikov lahko zasledujemo vse svetovne dogodke, bolj kakor večina naših ljudi v zamejstvu. Nič ne izgubimo svojega, če od tujega vzamemo, kar nam koristi.

Ni Buenos Aires samo mesto svetovnih boksarjev in nogometašev, ampak je tudi kraj, kjer se letno sestajajo filozofi, znanstveniki, zgodovinarji (v preteklem letu Toynbee!), knjižne založbe, glasbene sezone tekmujejo z New Yorkom. Pomembne razstave si sledijo skozi vse leto, tako si sledijo vsako leto svetovno znani baleti iz vseh krajev.

Če o teh dogodkih le malo vemo in se z njimi ne okoristimo, smo pač sami krivi. Naša osebna dopisovanja in naš tisk, ki ga vendar veliko beró okoli, bi v tem oziru vsestransko koristila.

Na koncu bi ponovno poudarila, da pismeni stiki ne morejo odtehtati živega, osebnega.

Zato bi bilo v skupno korist, da bi vsakemu našemu javnemu delavcu, zlasti pa tistim, ki se ukvarjajo s tiskom in javnim mnenjem, bilo mogoče vsaj vsakih nekaj let obiskati Evropo, zlasti še našo Primorsko in Koroško zamejstvo.

Taki ljudje in ne tisti, ki z brzino potujejo po vsej Evropi, bodo lahko obogatili sebe in življenje v naši skupnosti.

slovenska nacionalna kultura spreminja v občinsko kulturo.

Dejstvo, da spada univerza kot skupna slovenska kulturna institucija v posebno relacijo do družbenega predstavnika na skupni slovenski ravni in ne do predstavnika skupine občin, pa je razvidno tako po njeni naravi kakor tudi po nesmiselnih in nepotrebnih komplikacijah, ki jih predvideva zakon za zbiranje denarja za njeno financiranje (čl. 36 in 47). Skupščina SR Slovenije kot nosilec suverenosti slovenskega naroda se niti ne more odločiti niti ne sme pozabiti na svojo vlogo in nalogo v razvoju kulture tega naroda kot celote in torej tudi ne na svoje posebne relacije do organizmov te kulture kot celote.

...Pričo vsega tega zavračamo nedemokratski postopek anonimnih sestavljalcev zakonskega predloga, ki so napisali določbe o visokem šolstvu ne glede na rezultate javne diskusije o osnutku zakona in v direktnem nasprotju z njim, celo ne da bi svoje stališče kakorkoli stvarno utemeljili. Zahtevamo, naj se predlog zakona uredi tako, da bo skladen tudi s kulturnimi potrebami slovenskega naroda kot celote, katerih bistveni sestavni del je bila, je in bo slovenska univerza kot eden izmed njegovih najvišjih in najpomembnejših kulturnih organizmov.“

IZ TEDNA V TEDEN

V Marathonu v ZDA so ameriške oblasti odkrile priprave za zrušitev sedanjega režima v republiki Haiti, kjer naj bi nova vlada ustvarila baze za vdor kubanskih političnih emigrantov na Kubo.

V Madridu je bil ubit kot žrtev političnega atentata Mohamed Khider, eden od deveterih alžirskih pravkov, ki so pred leti začeli osvobodilno revolucijo proti Franciji. Španska policija je ninenja, da se atentator skriva na alžirskem poslanstvu.

Willy Brandt, zahodnonemški zunanji minister, je napovedal obnovev diplomatskih zvez med Zahodno Nemčijo in Madžarsko. Znova je tudi izrazil željo, da bi prišlo do večjega razumevanja med Zahodno Nemčijo ter Sovjetsko zvezo tako v nemškem vprašanju, kakor tudi v ostalih vprašanjih, ki so v zvezi z ohranitvijo miru v svetu.

„Moram priznati, da je med nami v tujini veliko takih, ki se za našo stvar ne zanimajo. Glavno jim je zaslužiti denar, ostalo pa prespati in jim tako minevajo dnevi, meseci in leta. Podzavestno pozabljajo na tisto, kar povedo besede: „Bogu otroci, narodu sinovi, nikomur hlapci.“

Postajamo hlapci, toda ne tujim narodom, temveč domačemu rdečemu gospodarju, ki nas je 20 let po vojni varal s svojimi kričečimi obljubami velike narodne blaginje, prijateljstvom med narodi doma in z drugimi rečmi. Danes ko vse to očividno grmi v brezno, skušajo sami sebe reševati s pritiskom, z diktaturo. Prišli smo do prepričanja, da v domovini in s sosedi nismo nikoli bili in nikoli ne bomo bratje. Nam doma grozi uničenje vsega tistega, kar smo nekoč rekli: „To je slovensko, to je naša kultura.“ Izginili bomo radi prevare.

Zato kličemo na pomoč revije in časopise, ki izhajajo po svetu, da nas še trdneje povežejo in združijo v eno samo qbrambo, ki bo vzdržala ta pritisk. Doma je vse naperjeno k razkolu naroda, kajti sloge se bojijo.

V upanju, da bodo te moje vrstice objavljene, Vas pozdravlja rojak iz nemške dežele.“

Pismo izs. delavca iz Mannheima

ZBORNIK SVOBODNE SLOVENIJE ZA LETO 1967

SE BO ODLIKOVAL KAKOR VSI DOSEDANJI PO SVOJI OBJEKTIVNOSTI IN NEPRISTRANOSTI V ČLANKIH IN RAZPRAVAH. POSEGA NA KULTURNO, GOSPODARSKO IN POLITIČNO PODROČJE. ISČE RESNICO V PRETEKLIH DOGODKIH TER TREZNO RAZPRAVLJA O BODOČNOSTI. V BOGATI VSEBINI ZAJEMA IZSELJENCE, DOMOVINO IN ZAMEJSKE SLOVENCE. V ARGENTINI STANE V PREDNAROČILU IN PREDPLAČILU DO 15. JANUARJA 1.000 PESOV, POZNEJE BO CENA ZANJ 1.300 PESOV.

Težave s komunističnimi borci

Komunistična uprava doma ima poleg vseh drugih težav še skrbi in situosti z borci. Sedaj jih je preveč. Med komunistično revolucijo jih ni bilo toliko, ker je bila večina naroda protijim. Komunisti so pa seveda stalno pošiljali v svet lažna poročila, da je večina naroda na njihovi strani. Ko so komunisti l. 1945 prevzeli oblast so svoje borce nagradili z raznimi ugodnostmi med katere spadajo priznavanje dobe, določanje invalidnosti, invalidskega in izrednega upokojevanja, itd.

Po objavi gospodarske reforme so komunisti začeli tudi vprašanje ponovnega pregleda in preveritve dokumentov tako v socialnem zavarovanju, kakor tudi med komunističnimi borci, ki so jim jih nudili zakoni in posebni predpisi, dobivali tudi še dobro plačana sinekurska mesta po raznih industrijskih podjetjih. Nastala je polemika o upravičnosti in neupravičnosti takih ukrepov. Listi so jih bili polni in o tem stvareh pišejo še naprej.

S to zadevo se je bavilo tudi predsedstvo Zveze združenj borcev — Narodno osvobodilne vojske Slovenije — ZZZ NOV na seji 22. novembra 1966. Na sestanku so ugotovili, da vzbujajo „pozornost predsedstva ZZZ NOV nakatera stališča in ocene o dosedanjem delu komisij in o zbrani dokumentaciji, pa tudi odmevi in tako pisanje in nekatere obožbe. Posebno občutljiva stvar je objava števil o udeležencih NOB in izraženi dvom o verodostojnosti podatkov o taki udeležbi v množičnem narodnoosvobodilnem boju. To pa zlasti zato, ker priznavanje posebne dobe še ni končano in ne bi bilo prav,

če bi bili prizadeti borci in aktivisti NOB zaradi takih napadov prikrajsani pri svojih pravicah. Preseneča namreč dvom o tem, da je v NOB aktivno in organizirano sodelovalo pred kapitulacijo Italije dva in pol odstotka prebivalstva. Takšen je namreč odstotek ljudi, ki ima priznano do tega časa dvojno dobo.

Člani predsedstva ZZZ NOV so bili mnenja, da „ni moč dvomiti o množični udeležbi slovenskih ljudskih množic v boju proti okupatorju, ker izid boja potrjuje, da je v neenakem boju z velikimi žrtvami zmagal slovenski narod sam, to je Osvobodilna fronta. Zglašeno je načetanj vprašanje udeležbe v NOB zaradi trenutnih materialnih težav ter s tem spodbijati priznano zgodovinsko resnico o množičnem odporu in oboroženem boju našega naroda.“

Prav tako so zastopali stališče, da je treba z „enotnimi kriteriji reševati gmotne probleme borcev, da med njimi ne bi vzbujali upravičenega negodovanja in razdvajanja. So tudi mnenja, da je upravičena zahteva borcev o rešitvi njihovih stanovanjskih vprašanj. Končno so pa zatrjevali, da splošna nezaupnica dosedanjemu priznavanju dobe ni sprejemljiva.“ So pa tudi oni za to, da se „med udeleženci NOB nadaljujejo preverjanja prispevka posameznikov v NOB in temu primerno dano priznanje. Ravno tako je prav, da se v vseh dvomljivih primerih izvede revizija in odvzamejo vse neupravičeno pridobljene pravice, kar se že v smislu zakona dogaja v praksi. Nesprejemljiva pa je splošna revizija vseh primerov.“

GORIŠKA IN PRIMORSKA

V tržaškem deželnem svetu je 15. decembra m. l. predstavnik Slovenske skupnosti dr. Jože Škerk ob proračunski debati v daljšem govoru opozoril na razne nerešene probleme in zahteval novo politiko do Slovencev. Najprej je svetovalce Slovenske skupnosti govoril o splošnih postavkah v proračunu, potem pa je prešel na važna vprašanja, od katerih je ob začetku deželna vlada nekatera ugodno rešila, večina pa je še vedno nerešenih. Predvsem je obravnaval slovensko šolstvo in predlagal, naj osrednja vlada v smislu čl. 118. državne ustave poveri izvajanje zakona o slovenskih šolah deželi. Omenil je nato še sprejemanje uslužbencev v deželni vladi in nje ustanovah, v katerih so od okrog 1000 nameščencev samo 4 Slovenci. Zahteval je, da se poveča število slovenskih uslužbencev v sorazmerju s številom slovenske manjšine. Zavzel se je, da bi dežela podprla sorazmerno s podporami slovenske kulturne, dobrodelne, športne in druge organizacije in ustanove. Zahteval je ureditev zemljiške knjige ter raznih gospodarskih vprašanj.

Svetovalac dr. Škerk je predložil 5 resolucij, ki se tičejo gornjih odprtih vprašanj ter zahtevo o preklicu odlokov nekdane Zvezne vojaške uprave, ki tujim državljanom preprečujejo nakup nepremičnin na Tržaškem.

Goriška Mohorjeva družba je že poslala svojim udom letošnji knjižni dar. V Koledarju bosta marsikoga zanimali razpravi dr. Rudolfa Klinca „Ob 50-letnici Majniške deklaracije“ in „Ob dvaj-

seti obletnici razmejitve“ ter članek Maksa Jana „Železni jubilej okrožnice Rerum Novarum“. V drugi knjigi je dr. R. Klinca napisal „Zgodovino Goriške Mohorjeve družbe“, tretja pa prinaša roman nemškega pisatelja Louisa de Wohla „Zemlja je ostala za nami“. Bralci našega lista ta roman dobro poznajo, saj je izhajal kot podlistek v Sv. Sl.

Na Kontovelu je zadnje nedelje v adventu škofov vikar dr. Škerl ob asistenci župnikov iz Sv. Križa, Proseka in Zgonica blagoslovil nov zvon. Šest predstavnikov župnije je botrovala blagoslovitvi. Obredi so bili v slovenščini pa tudi napisali na zvonu; pod podobo Marije vnebovzete: Ljudi vabim in svarim, Boga molim in častim. Pod podobama sv. Cirila in Metoda: Sv. Ciril in Metod, varujta slovenski rod; pod podobo sv. Hieronima, patrona župnije, pa je priporočilo: Sv. Hieronim, prosí za nas.

PROŠNJA NAROČNIKOM SVOBODNE SLOVENIJE

Ob nastopu leta 1967 uprava Svobodne Slovenije naproša vse tiste naročnike, ki za leto 1966 še nimajo plačane naročnine, da jo čimprej plačajo. Uprava mora v tiskarni sproti plačevati tiskarske stroške, prav tako vse ostale izdatke, ki so združeni z izdajanjem lista. Zato tiste naročnike, ki še nimajo plačane naročnine, lepo prosimo, da ji pošljejo zaostale zneske.

Za leto 1966 je bila naročnina Svobodne Slovenije 1.400 pesov, za pošiljanje po pošti pa 1.500 pesov.

dodal še naslednji pripis:
 Celotno vodstvo kolonije je letos zelo dobro; otroci so silno veseli in zadovoljni; kar naprej igre, petje, smeh, veselje. Hvala Bogu!
 Kolonija se vrne v petek, 13. t. m., ob 8.30 zjutraj. Če bo železničarska stavka, pa v soboto 14. t. m. ob isti uri.

SLOVENCI PO SVETU

ČILE

V škofiji Temuco obstoja župnija Curacautín. Od leta 1948 jo vodi slovenski duhovnik g. Janez Mohar. Zaradi njegove vneze za dušni in telesni blagor župljanov ga je pristojni škof pred časom odlikoval s tem, da ga je imenoval za dekana. Na predlog njegovega škofa je pa g. Mohar sedaj dobil še višje cerkveno odlikovanje. Papež Pavel VI. ga je imenoval za monsignorja. Visoko odlikovanje mu je izročil pristojni škof, ki je v cerkvenem nagovoru slavljencu izrekel zahvalo za njegovo vzorno in požrtvovalno delo v župniji, ki jo je novi monsignor s svojim delom tako dvignil, da je lahko vzor vsem ostalim župnijam v škofiji.

G. Moharju k visokemu cerkvenemu odlikovanju čestita tudi Svob. Slovenija.

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. str.)

Krieger Vasena dejal, da vlada načrt o ureditvi razmer na državnih železnicah izvaja in se bo izvajal čisto tako, kot je predvideno.

V nekaj vrstah

Za predsednika Podjetja argentinskih železnic je imenovan gral. Juan Carlos De Marchi. Doslej je bil direktor vojaške akademije in funkcionar vojaških tovarn.

Železniška sindikata La Unión Ferroviaria in La Fraternidad nista zadovoljna z vladnim načrtom za ureditev razmer na drž. železnicah. Zato sta za danes, četrtek, 12. t. m., napovedala 24-urno stavko. Že pred stavko so pa začeli strogo po predpisih opravljati delo, zlasti strojevodje, tako, da so vlaki začeli prihajati na postaje za zamudami. Med ljudstvom je tako početje železničarjev doseglo ravno nasprotni učinek. Na nekaterih postajah ni dosti manjkalo, da množice ljudi železniškega osebja na postajah in vlakih niso pretepli.

V Buenos Airesu je bil v torek 10. t. m. najbolj vroč dan v tem letu. Temperatura je bila v senci 37° C.

V Argentini so se cene živilskim potrebščinam v letu 1966 zvišale za 29,9%.

Argentinske varnostne in obveščevalne ustanove že več mesecev zasledujejo delovanje in gibanje komunističnih elementov tako sovjetske, kakor kitajske orientacije in to v tem večji meri, odkar so se začele pojavljati informacije, da je argentinsko-kubanski komunistični terorist dr. Che Guevara nekje na brazilsko-argentinski meji. V to področje so argentinske varnostne oglasti poslale številne organe z vsemi sredstvi in pripomočki, da onemogočijo sleherni zbiranje komunistov in njihove morebitne sestanke z omenjenim kubanskim teroristom. Argentinske oblasti vodijo to akcijo na osnovi, da je Che Guevara živ in da rovari nekje v Latinski Ameriki. Tako, kot je nedavno zatrjeval sam kubanski kom. diktator.

KANADA

Smrt dveh rojakov. V Torontu je v 66. letu starosti nenadoma umrl Jože Levatek. Pokopali so ga na pokopališču Holy Cross. Dne 21. decembra je pa doletela v istem mestu tragična smrt Antona Jereba. Ko je tega službeno vozil tovorni avto, se je vanj zadel drugi tovorni avto. Jereb je bil pri prči mrtev. Rajni zapuščala žena Katarino roj. Nemec, sina Tončka in hčerko Olgo.

V Windsorju imajo slovenski naseljenci kulturno društvo Zvon. Pod njegovim okriljem bo sedaj deloval tudi Slovenski mladinski klub, ki je bil nedavno ustanovljen. Za predsednico je bila izvoljena gđc. Marija Grebenc, za podpredsednika pa Janez Grebenc.

NOVICE IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje s 3. str.)

Pri zavodu za socialno zavarovanje SRS je od 68.968 starostnih upokojencev 56.937 takih, ki prejemajo pokoj. do 50.000 dinarjev; med 29.580 invalidskimi upokojenci je takih 14.042; na 34.015 takih, ki prejemajo pokojnine manjše družinskih upokojencev pride kar 33.264 od 50.000 dinarjev. Mnogi med temi prejemajo varstvene dodatke, ki skupaj s pokojninami ne presegajo 30.000 dinarjev. Višine navedenih pokojnin pričajo, da ljudje z njimi dostojno ne morejo živeti, ampak samo životari.

V proračunu ljubljanskega mestnega sveta je nastal občuten primanjkljaj, ker dohodki niso prihajali tako, kakor so bili predvideni. Na seji je več govornikov predlagalo znižanje proračuna za 7%. Predstavniki odbora za kulturo je na seji med drugim povedal, da v kulturnih zavodih nimajo denarja za izplačilo osebnih dohodkov in da je Slovensko narodno gledališče zadolženo že za skoraj 100 milijonov starih dinarjev.

Dolenjska reka Krka je zelo bogata na ribah, ker njena voda še ni okužena z umazano in dostikrat strupeno industrijsko vodo. Pred tem jo mislijo zaščititi tudi z zakonom. Da bi privabili na ribolov na Krko še več ribičev iz inozemstva, so nedavno ribolov na Krki tudi filmali, ter bodo film poslali v razne evropske države. Zlasti v Italijo, Avstrijo, Nemčijo, Francijo in Anglijo.

Na seji komisije skupščine SRS za družbeno nadzorstvo v Ljubljani so ugotovili, da imata filmski podjetji Triglav film in Filmservis tako zelo negativno bilanco, da jima je banka odrekla nadaljnje kredite. Obe podjetji sta mislili, da se bosta mogli finančno rešiti s tem, da sta se usmerili predvsem v filmsko poslovanje s tujimi partnerji. Pa sta se vračunali in so izgube postajale iz leta v leto večje. Udeleženci seje so bili mnenja, da je rešitev iskati v likvidaciji vseh dosedanjih nerentabilnih filmskih podjetij, nato pa v njihovi združitvi v povsem novo podjetje, ali v priključitvi podjetij Triglav film in Film-

POČITNIŠKI DNEVI SLOVENSKE MLADINE

V Našem domu v San Justu: za naraščajnice in mladenke ob četrtkih od 13 do 18; za naraščajnike in mladece ob sobotah od 13 do 19.

V Slomškovem domu v Ramos Mejiji naraščajnice in mladenke ob sredah od 8.30 do 18; za naraščajnike in mladece ob ponedeljkih od 8.30 do 18.

Na slovenski Pristavi v Moronu: za naraščajnice in mladenke ob sredah (ves dan); za naraščajnike in mladece ob četrtkih od 9 do 12.

servis podjetju Viba film, ki se ukvarja zgolj z izdelavo domačih filmov.

Zavod za socialno zavarovanje je sam v finančnih težavah in ne more redno izpolnjevati svojih obveznosti, ker mu federacija dolguje 70 milijard starih dinarjev. Za tako visok znesek je namreč republiški Zavod za socialno zavarovanje izplačeval nekatere pokojninske zahteve, za katere bi morala preskrbeti sredstva federacija. Po razsodbi ustavnega sodišča mora federacija ta dolg vrniti Zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani. Kdaj in kako se bo pa to zgodilo, morata odločiti zvezna skupščina in zvezni izvršni svet.

Mestna občina v Kranju je sklenila s kiparjem Lojzetom Dolinarjem pogodbo, po kateri mu bo občina v Kranju zgradila stanovanjsko hišo z ateljejem, v prenovljeni mestni hiši pa uredila stalno razstavo najvažnejših Dolinarjevih del. Kipar Dolinar je Kranju podaril svoja umetniška dela in je napravil za to mesto tudi spomenik na Trgu revolucije.

V občini Postojna so v zadnjih letih veliko vložili v turizem, kar se jim danes bogato obrestuje. Niso pa storili nič, da bi Postojni zagotovili zadostno količino zdrave pitne vode. V rabi je namreč še vedno vodovodno omrežje, staro že 70 let. Od tedaj naprej vodovoda niso razširili z novim zajetjem vode. Zato se dogaja da zlasti v poletnih mesecih ljudje hudo občutijo pomanjkanje vode, zaradi česar se stalno pritožujejo tudi turisti. Da bi temu odpomogli nameravajo zajeti vodo v Malnih. Izvedba tega načrta zahteva 5 milijard starih dinarjev. Verjetno bo od izvedbe tega načrta le prišlo, ker so zdravstvene oblasti objavile podatke, da na področju postojnske občine 76% kapnic ne ustreza in da iz vnanjakev pije 2237 ljudi bakteriološko oporečno vodo.

Slovenski arhivarji so izdali „Vodnik po arhivih Slovenije“. Na 616 straneh so zbrani podatki o organizaciji slovenskih arhivskih zavodov. Ti pa so naslednji: državni arhiv Slovenije, zgodovinski arhiv v Celju, mestni arhivi v

PO ŠPORTNEM SVETU

Švedski list „Aftonbladet“ je izvedel glasovanje med 54 športnimi časnikarji iz 23 držav o najboljšem športniku lanskega leta. Prvo mesto je glasovanje prisodilo ameriškega lahkoatleta Jimu Ryunu za svetovna rekorda na 800 m v času 1:44,2 in v teku na 1 miljo v času 3:53,17. Drugo mesto je zasedel boksar Cassius Clay, tretje pa je pripadlo spet lahkoatletu Tomiju Smithu, četrto lanskemu zmagovalcu avstralskemu lahkoatletu Clarku, nogo-metaš Eusebio je na petem mestu, avtomobilski dirkač Brabham je šesti, osmo mesto so prisodili sovjetskemu telovadcu Voroninu, deseto pa norveškemu smučarju Eggenu.

Prvenstvo Slovenije v odbojki je bilo zaključeno 31. oktobra 1. 1. Prvo mesto je zasedel lanski zvezni ligaš Ljubljana, ki je premagal vsa ostala moštva in dosegel 36 točk. Osem točk manj je dosegla ekipa iz Kanala, Branik Hoče je na tretjem mestu, slede Jesenice, Maribor, Izola, Črnuče, Novoteki iz Novega mesta, Kamnik in Črešnjavec. Prvi dve moštvi bosta sodelovali v kvalifikacijskem tekmovanju za uvrstitev v zvezno odbojgarsko ligo.

Jugoslovansko ekipno lahkoatletsko prvenstvo je bilo od 15—17 oktobra v Osijeku za moške in v Zagrebu za DAME. Postavljena je bilo nobenega novega rekorda, razen spornega rekorda na 5000 m, ker je zmagal član Kladivarja iz Celja. Delegat lahkoatletske zveze namreč izjavil, da so tekmovalci tekli en krog premalo, dočim osiješki organizatorji tekmovanja trdijo, da je bilo vse v redu. Prvo mesto je zasedla med moškimi ekipa Partizana, lanski prvak Kladivar, iz Celja pa je drugi. V Zagrebu pa so naslov osvojile članice osiješke Slavonije, Celjanke so zasedle tretje, Mariborčanke pa šesto mesto.

OBVESTILA

Petek, 13. januarja:

Ob 8.30 zjutraj vrnitev 5 otroške kolonije na postajo v Retiro.

Odhod na taborjenje SDO v Miramar ob 22 s postaje „El Condor“ na Constituciónu. Zbirališče ob 21.30.

Sobota, 14. januarja:

Zveza Slov. skavtov vabi na sestanek ob pol osmih zvečer v Slov. domu v San Martinu skavte, skavtinje in njihove starše.

Sobota, 28. januarja:

Pustna zabavna prireditev v Našem domu.

Nedelja, 29. januarja:

Družabna prireditev Duhovnega življenja.

Kopir, Ljubljani in Ptuju, državni arhiv podružnica v Mariboru, zgodovinski arhiv v Ptuj, nadškofijski arhiv v Ljubljani, škofijski arhiv v Mariboru, posebni arhivi v Inštitutu za narodnostna vprašanja in še razni drugi arhivi ter muzeji. Pri sestavi „Vodnika“ je sodelovalo 47 arhivskih zavodov.

28. I. IN 5. II.

V NAŠEM DOMU V SAN JUSTU

AMERIKANSKO-SLOVENSKE KARNEVAL

orkester: Edelweiss

okolje: Karneval v Texasu

Janez Jalen

Trop brez zvoncev

Povest

Še trikrat je lisica odbila orla in Peter je že dvomil, kdo se prej upeha. Ob petem napadu se je pa lisica vrgla na hrbet in se skušala braniti s kremplji. Ni vzdržala dolgo. Pod silnimi udarci orlovega kljuna je kmalu nepremično obležala.

Orel je sedel na ubitega nasprotnika. Krila napol razprostrl. S pobočja Zlatne se je daleč naokrog razlegal mogočni krik zmagovalca. Takrat je bivši četovodja Hribar Peter domel, zakaj privzemajo mogočnjaki orlovo podobo v svoje grbe.

Orel je odnesel svoj plen visoko v skalovje in izginil Petru izpred oči. Gamsi v meli so se že davno poskrili. Do kamor je segel lovčev daljnogled, ni bilo nobene divjadi in nobenega ptiča več na spregled. Tudi orla se ne bosta več pokazala, je vedel Peter. Vstal je iz zaklona, se pretegnil in odšel gledat za pečnicami. Vencelj mu je naročil, naj skuša dobiti nekaj lepih cvetov. Prijatelj iz domovine se mu je bil priporočil zanje.

Vrh Triglava so zagnili oblaki. Zrak je postal soparičen. Iz zelene trave so omamno dehtele murke. Ob melih so kimalo velike kresnice. Naokrog je bilo matresenega vse polno drobnega cvetja. Nizkostebelele astre so kar tonilev njem. Najbolj je bil viden rumeni mak, zasejan v drobni grušč. V osojnih zatišjih so ognjenordeče žareli pritlehni grmčji burje. Raz skale pa so pogledovale bele zvezdne pečnice.

Peter je izpraznil puško in se povzpél v strmino. Hodil je zložno od skale do skale, gledal ob melih in žlebovih, videl na stotine pečnic. Kopat koš bi jih lahko natrgal, pa jih niti ducat ni izbral. Bili pa so sami veliki dvojnati cveti, snežnobeli, z zlato razvešlim srednjim ocesom. „Dovolj pozdrava bo za na Češko,“ se je ustavil Peter, zataknil nabrane pečnice za klobuk in sedel v senco macesna. Oddrgnil je oprtnik, poiskal kruh in skuto ter pričel jesti. Jed je zalil s požirkom žganja. Lotila se ga je tožljiva utrujenost. Preveč je bil skrajšal noč in dokaj gora je prehodil to jutro. Legel je v travo, primaknil oprtnik in naslonil nanj glavo. Za Triglavom se je dvigala iz Trente črnjava. Zavedel se je, da bo napak, če zaspi. Hotel je samo malo počiti. Pa sam ni vedel, kdaj si je zakril oči s klobukom. Zadnje dni je prespal več pod milim nebom kakor pod streho. Še enkrat se je domislil orlov in zadremal.

Prebudil ga je tnd grom. Potresla se je bila skala pod njim, odmev pa je zabesnel naokrog, kakor bi se podirale gore. Planil je pokonci in se prvi hip ni mogel znati, kje je. Nad Ogradi se je odtrgal blisk. Udarila je strela. Plaz kamenja se je rušil v prepad. Veter mu je vrgel v obraz debele mrzle kaplje in ga dobobra predramil. Oprtnik, puška in klobuk so kar zleteli nanj. Planil je v dršč. Kakor preganjava divjad je bežal med bliski in gromi v najbližje zavetje, proti stanovom na Ovčarji.

Ploha je ponehala. Peter se je za hip oddahnil. Zamislil ga je, da bi vedril pod košatim macesnom, pa mu je kar nekaj reklo, naj nikar. V samotno drevo bi utegnula udariti strela. Do steze je pa bilo le še nekaj korakov.

V oblakih je pričelo šumeti. Peter je vedel, da se je usula toča. Kar nič več se ni smel obnavljati. Spusti se je v tek po stezi.

Pretekli je dobrega pol streljaja, ko so mu proti volji zastale noge. Zasvetilo se je vse naokrog, kakor bi se bilo nebo razklatlo. Zemlja se je stresla in grom je napolnil vso kotlino. Puh je Petra malone vrgel ob tla. Kar sapa mu je vzelo. Treščilo je v macesen, pod katerim se je bil mislil prej ustaviti. Razklatlo ga je od vrha do tal. Zasmrdelo je po žveplu, lova pa je obšla smrtna groza. Manliherico, svojo hladno družico, katere še iz rok ni maral nikoli dati, je vrgel proč. Udarila je ob kamen. Isti hip pa ga je usekala debela toča na sklep kazalca in mu prebila kožo. Spet je stekel. Usula se je gosta suha toča, debela kakor orehi in zrnasta robata. Skozi klobuk je začutil udarce, kakor bi kdo z vso močjo metal kamenje vanj. Bila ga je po rokah in nogah. Da se vsaj najhujšega obrani, si je poveznil oprtnik na glavo z desno laktjo si je pa zavaroval oči. Kakor skozi zaporni ogenj sovražnih krogel je v dolgih skokih dirjal skozi hrumeče se usipajoči ledeni grušč proti Jerčinemu stanu. Udarce njegovih težko podkovanih čevljev je glušil trušče toče, ki se je razbijala in drobila ob kamenju. Drdajoči grom, ki se kar ni nič pretrgal, mu je glušil ušesa. Vid pa so mu jemali bliski in megla, ki se je kresala iz toče.

Upehan, da je komaj še lovil sapa, je planil pod nastrešek hleva. Pa točo je neslo iz vetra. Tolkla je po presušenih brunih, ropotala po škodlah in se v skoraj nepretrganem slapu valila s strehe.

Da bi se čimprej umaknil udarcem, je Peter urno stopil okrog vogla na prednjo stran hleva. Naletel je na na trop jarcev, ki je pred burjo pribegal z vrhov in se tesno stiskal v zavetje. Tudi če bi hotel, bi jih ne bil mogel odriniti od vrat, da bi se zatekel v hlev. Petru ni kazalo razmišljati. Pogal se je skozi prsečo se meglo proti stanu in kar padel čez prag pred ognjišče. Skoraj bi bil vrgel duri s tečajev.

Jerca se je ustrašila. Odskočila je v kot. Zgala je na žerjavici béganico in oljko, da bi dim blagoslovljenega lesa odvrnil strela od stanu in hleva in da bi Bog prizanesel njej in živini.

Petra ni koj prepoznala. Ko ga pa je, se je veselo začudila: „O, Peter! Za božjo voljo vendar, kakšen pa si?“

Peter se je naslonil z rokama na roo ognjišča. Šele sedaj je opazil, da je po rokah ves krvav in črničast. Tudi po obrazu ga je skelelo. Globoko je hodil po sapa in je komaj mogel povedati: „Toča. Kakor golobja jajca debela. Ostre robove ima, da kar seka. Ne pomnim še take.“

Planšarica in lovec se nista lahko razumela. Toča je ropotala na streho in divjala je nevihta, kakor bi hotela odnesti gore.

Jerca se je zagledala Petru v okrvavljen in izmučeni obraz. Čedalje bolj se ji je smilil. Pokesala se je vsake žale beseda, ki mu jo je bila kdaj rekla.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	Concesión N° 3224
	TARIFA REDUCIDA
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 910.387	

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1967: za Argentino \$ 1.900.—. Pri pošiljanju po pošti doplačilo \$ 100.—. Za ZDA in Kanado: 12 dolarjev za pošiljanje z letalsko pošto, in 9 dolarjev za pošiljanje z navadno pošto.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl

Cascante

Escribano Público

Pta. baja, of. 2

Cangallo 1642

Buenos Aires

T. E. 35-8827

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital

T. E. 35-2271

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Uradne ure od 17—20

Pisarna zaprta od 19. decembra do 13. februarja

Izredni slučaji dr. Martinez Sarmiento 1479, 1 p., T. E. 46-4972

SLOVENSKE DOM V SAN

MARTINU

vabi vse rojake in rojakinje na

PUSTNO VESELICO

ki bo na pustno soboto 4. februarja

Sodeloval bo

Edelweiss - Planika

(bivši Moulin Rouge)

(Dalje prihodnjic)